

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo odbrane/obrane

Босна и Херцеговина
Министарство одбране

P R O G R A M

**TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA
MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA
BOSNE I HERCEGOVINE**

“ P E R S P E K T I V A “

Sarajevo, mart 2009. godine

SADRŽAJ

I OPŠTE ODREDBE	4
1. Svrha	4
2. Polazne osnove	5
3. Cilj	6
4. Primjenjivost	6
5. Reference	6
II DEFINICIJA, CILJEVI I PRINCIPI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA	7
III OBLICI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA I ZADACI INSTITUCIJA ODBRANE	7
IV PROJEKTI PODRŠKE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA	7
1. Uslovi u kojima se realizuje Program	7
2. Karakteristike stanja personala u Oružanim snagama	7
3. Pretpostavke za realizaciju	8
4. Održivost Programa	9
5. Ciljne grupe	9
6. Programski okvir	10
6.1. Vizija	10
6.2. Ciljevi	10
6.2.1. Opšti ciljevi	10
6.2.2. Posebni ciljevi	10
6.3. Načela	11
6.3.1. Načelo jedinstva napora	11
6.3.2. Načelo zakonitosti i poštovanja propisanih kriterija	11
6.3.3. Načelo ravnopravnosti	11
6.3.4. Načelo rangiranja	11
6.3.5. Načelo transparentnosti	11
6.3.6. Načelo povjerenja	12
6.3.7. Načelo materijalne podrške	12
7. Osnovni projekti zbrinjavanja otpuštenog personala	12
7.1. Projekat informisanja i medijske podrške	13
7.2. Motivacioni kursevi – projekat tranzicijskih radionica.....	14
7.3. Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu	14
7.4. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla	15
7.5. Projekat redovnih otpremnina *1.....	16
7.6. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca	16
7.7. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede	17
7.8. Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja	17
7.9. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO	17
7.10. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *2.....	18
8. Prioriteti i strategija provođenja Programa	18
8.1. Prioriteti zbrinjavanja personala	18
8.2. Upravljanje informacijama	19

8.3. Priprema lica za otpust i faze procesa tranzicije i zbrinjavanja.....	19
9. Programski pristupi	19
9.1. Institucionalni pristup	20
9.2. Ekonomski pristup	20
9.3. Finansiranje	20
9.3.1. Unutrašnji izvori finansiranja	20
9.3.2. Vanjski izvori finansiranja	21
9.3.4. Dopunski izvori finansiranja	21
10. Praćenje i evaluacija implementacije Programa	21
V NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI	22
1. Nadzor i koordinacija provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja	22
2. Nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja	22
2.1. Ministar odbrane BiH	23
2.2. Organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH	23
2.3. Zajednički štab Oružanih snaga BiH	25
2.4. Drugi organi i institucije svih nivoa	26
3. Zaključak	28
VI ZAVRŠNE ODREDBE	29
1. Ažuriranje Programa	29
2. Stupanje na snagu	29

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02), člana 13. stav 1. tačke o) i z), i člana 15. tačka a) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), a u skladu sa usvojenom Politikom tranzicije i zbrinjavanja prekobrojnog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, Broj: 10-02-3-5627/08 od 07.10.2008. godine, d o n o s i m

P R O G R A M

TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA BOSNE I HERCEGOVINE

“ P E R S P E K T I V A “

I OPŠTE ODREDBE

1. Svrha

Svrha Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine „Perspektiva” (**u daljem tekstu: Program**) je operacionalizacija Politike tranzicije i zbrinjavanja prekobrojnog personala MO i OS BiH (**u daljem tekstu: Politika**) i definiranje mjera i aktivnosti koje realiziraju Ministarstvo odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine (**u daljem tekstu: institucije odbrane BiH**) u saradnji sa svim nivoima vlasti u cilju zbrinjavanja personala otpuštenog iz institucija odbrane.

Funkcije i procesi tranzicije i zbrinjavanja personala predstavljaju važan dio sveukupnog sistema za upravljanje personalom MO BiH i OS BiH, zasnovanog na zaslugama.

Program tranzicije i zbrinjavanja personala otpuštenog iz OS BiH nakon isteka ugovora zbog neispunjavanja uslova definiranih članom 101. Zakona o službi u OS BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 88/05), reorganizacije OS BiH ili reforme sistema odbrane (**u daljem tekstu: otpušteni personal**), predstavlja dio socijalnog programa kojim se rješavaju problemi pripadnika institucija odbrane otpuštenih zbog neproduženja ugovora o profesionalnoj vojnoj službi zbog godina starosti potrebnih za profesionalnu vojnu službu ili koji su se pojavili kao **prekobrajni** kao posljedica donošenja odluke o reorganizaciji Oružanih snaga ili reformi sistema odbrane.

Pitanje tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala je veoma složeno pitanje koje treba riješiti prilikom otpusta personala nastalog kao posljedica neispunjavanja uslova iz člana 101. Zakona o službi u OS BiH, otpusta personala nastalog usljed reorganizacije OS BiH ili u procesu reforme sistema odbrane i zahtjeva adekvatan pristup svih nivoa vlasti i državnih struktura u BiH i entitetima, počev od nadležnih ministarstava, organa i institucija iz oblasti obrazovanja, rada i zapošljavanja, organa regionalne i lokalne samouprave, privrednih komora i udruženja, te nevladinih organizacija i medija.

Program se razvija sa dugoročnom namjenom, sa ciljem da osigura kvalitetno zbrinjavanje personala koji će u budućnosti biti otpušten iz institucija odbrane zbog neispunjavanja uslova

iz člana 101. Zakona o službi u OS BiH, otpusta personala nastalog usljed reorganizacije OS BiH ili tokom reforme sistema odbrane i da postane sadržaj ukupne politike sistema upravljanja personalom u institucijama odbrane.

Zbog potreba Oružanih snaga za kadrovima određenog profila, sposobnosti i starosne dobi i nemogućnosti regulisanja stanja u službi adekvatnim postavljenjem na dužnost svih oficira, podoficira i vojnika u starijoj životnoj dobi, smanjuje se mogućnost da svi pripadnici Oružanih snaga ostanu u službi do penzionisanja. Iz tih razloga će se konstantno pojavljivati određeni broj lica iz ovih kategorija koji će biti otpušteni, te se, stoga, nameće potreba njihovog trajnog zbrinjavanja.

Profesionalna vojna lica (**u daljem tekstu: PVL**) su osnovna kategorija personala koji je predmet tranzicije i zbrinjavanja u smislu reintegracije u civilni život. Programom se predviđa i zbrinjavanje civilnih lica u Oružanim snagama i zaposlenika MO BiH u uslovima njihovog otpusta nastalog usljed reorganizacije OS BiH ili u procesu reforme sistema odbrane. Program se ne primjenjuje na državne službenike, jer je status istih regulisan Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

Ovim Programom se osigurava jedinstvena institucionalna podrška svih nivoa vlasti, nevladinog sektora i potencijalnih donatora otpuštenom personalu, čime se pozitivno utiče na povećanje interesovanja za vojni poziv kod mlade populacije.

Posredan zahtjev za izradu ovog dokumenta sadržan je u opredjeljenju Bosne i Hercegovine za pristupanje euroatlantskim i regionalnim integracijama u oblasti sigurnosti, što podrazumjeva i definisanje Oružanih snaga po strukturi, brojnoj veličini i standardima koji važe za te oblike organizovanja.

Konačno, Program „Perspektiva” predstavlja, sadržinski i po svom nazivu, cjelovit, stručan i učinkovit program koji je izradilo MO BiH na temelju najboljih inozemnih iskustava i domaćih posebnosti i čija je svrha da pomogne otpuštenom personalu da uspješno nastavi svoju karijeru izvan institucija odbrane, to jest, u okruženju koje je bitno drugačije od vojnoga. „Perspektiva” je otpuštenom personalu na raspolaganju tokom cijelog perioda tranzicije: od trenutka prijema obavještenja o otpustu do ostvarenja druge karijere u civilnom okruženju. Otpuštenom personalu se omogućuje savjetodavna, edukacijska i druga stručna podrška i pomoć definirana Programom.

2. Polazne osnove

Bosna i Hercegovina se opredjelila za cjelovitu reformu sistema odbrane na putu u euroatlantske integracije. Ovo opredjeljenje je zasnovano na spoznaji o neophodnosti promjena u ovom sektoru u skladu sa izmjenjenim međunarodnim okolnostima, dostignućima u vojnoj nauci i tehnici i opredjeljenjem za uključivanje u integrativne procese u oblasti sigurnosti. Takvo opredjeljenje podrazumjeva razvoj brojno manjih, visoko profesionalnih i savremeno opremljenih Oružanih snaga, koje će moći odgovoriti namjeni i zadacima definisanim **Zakonom o odbrani BiH** i ispuniti ciljeve **Sigurnosne i Odbrambene politike BiH**.

Saglasno navedenom opredjeljenju, pristupilo se izradi cjelovitog Programa tranzicije i zbrinjavanja personala koji će biti otpušten zbog nemogućnosti produženja ugovora o PVS zbog neispunjavanja uslova iz člana 101. Zakona o službi u OS, otpusta personala nastalog

usljed reorganizacije OS BiH i otpusta viška personala nastalog u procesu reforme sistema odbrane, sa namjerom da se razvije program i institucije koje će ga moći pravovremeno realizovati.

3. Cilj

Cilj Programa je definisanje:

- Mjera i aktivnosti institucija odbrane BiH u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala koje se preduzimaju u cilju ispunjavanja definiranih Partnerskih ciljeva BiH i NATO u skladu sa zahtjevima NATO interoperabilnosti,
- Principa i oblika saradnje između institucija odbrane BiH i drugih organa vlasti na svim nivoima, donatora, privrednih komora, unija poslodavaca i nevladinih organizacija u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala,
- Zadataka institucija odbrane BiH u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala, odnosno sistemsko uređenje oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala i mjera i aktivnosti koje u okviru iste realiziraju institucije odbrane BiH sa civilnim organima i institucijama BiH i entiteta.
- Principa i oblika saradnje sa drugim zemljama, međunarodnim organizacijama i potencijalnim donatorima u cilju izgradnje i jačanja sposobnosti institucija odbrane BiH za djelovanje u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

4. Primjenjivost

Program tranzicije i zbrinjavanja se primjenjuje na institucije odbrane BiH, odnosno personal koji će biti otpušten iz OS BiH nakon isteka ugovora zbog neispunjavanja uslova propisanih članom 101. Zakona o službi u OS BiH ili kao posljedica donošenja odluke o reorganizaciji Oružanih snaga ili reformi sistema odbrane. Program se ne primjenjuje na državne službenike, čiji je status regulisan Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

5. Reference

Referentni normativni i drugi akti kojima se uređuju pitanja koja su od značaja za izgradnju sistema tranzicije i zbrinjavanja personala su:

- Zakon o odbrani BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05),
- Zakon o službi u OS BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05 i 53/07),
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 35/03, 04/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05),
- Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 26/04, 07/05, 48/05),
- Entitetski zakoni o penzijskom, invalidskom i socijalnom osiguranju,
- Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (Odluka), broj: 01-011-1110-6/06 od 05.07.2006 godine, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke, broj: 06-011-69-61/08 od 17.01.2008. godine i Odluka o dopuni Odluke, broj: 05-11-618-6/08 od 18.03.2008. godine,
- Politika tranzicije i zbrinjavanja prekobrojnog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, Broj: 10-02-3-5627/08 od 07.10.2008. godine,
- Politika sistema za upravljanje personalom u MO BiH i OS BiH broj: 10-02-3-3-5592/07 od 14.12.2007. godine,

- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji MO BiH broj: 04-02-4045/06 od 28.07.2006. godine,
- Formacijske knjige OS BiH, propisane i odobrene u julu 2007. godine, izmjene i dopune Knjiga ličnih formacija komandi i jedinica OS BiH, akt broj: 06-03-15-1160/08 od 25.02.2008.godine.

II DEFINICIJA, CILJEVI I PRINCIPI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA

Politikom tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH definirani su pojam tranzicije i zbrinjavanja, ciljevi i osnovni principi tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

III OBLICI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA I ZADACI INSTITUCIJA ODBRANE

Politikom tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH definirani su oblici tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala i zadaci institucija odbrane BiH u toj oblasti.

IV PROJEKTI PODRŠKE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA

1. Uslovi u kojima se realizuje Program

Pri rješavanju pitanja tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala treba imati u vidu i karakteristike okruženja u kome će se proces odvijati. Osnovno opredjeljenje je da se licima kojima prestaje služba u institucijama odbrane obezbjedi adekvatna pomoć prilikom reintegracije u civilni život, pri čemu treba imati u vidu sljedeće okolnosti privrednog okruženja u BiH:

- visoku stopu nezaposlenosti u BiH (na evidenciji zavoda za zapošljavanje prema statističkim podacima nalazi se oko 500.000 nezaposlenih),
- spor privredni razvoj,
- stalni nedostatak sredstava za kapitalne investicije,
- ograničene mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta,
- visoke kamatne stope na kredite za samostalnu privrednu djelatnost i
- uzajamnu nepovezanost privrednih subjekata.

Navedene okolnosti znatno otežavaju proces zbrinjavanja otpuštenog personala, što zahtjeva adekvatan pristup svih nivoa vlasti u BiH i entitetima, počev od nadležnih ministarstava, organa i institucija iz oblasti obrazovanja, rada i zapošljavanja, organa regionalne i lokalne samouprave, privrednih komora i udruženja, te nevladinih organizacija i medija.

2. Karakteristike stanja personala u Oružanim snagama

Zakonom o službi u OS BiH - član 101. stav 1. definirana je maksimalna dužina trajanja službe profesionalnih vojnih lica u Oružanim snagama i to:

- a) oficira - 30 godina, ali najduže do 55. godine života,
- b) podoficira (OR-5-9) - 30 godina, ali najduže do 50. godine života i
- c) vojnika (OR-1-4) - 15 godina, ali najduže do 35. godine života,

a u stavu 2. određeno je da u slučaju potrebe službe, ministar odbrane može određenom broju lica produžiti trajanje službe i nakon godina života predviđenih u stavu 1. ovog člana.

Oružane snage BiH imaju nepovoljnu starosnu strukturu oficira i podoficira, a naročito vojnika. Na kraju 2008. godine OS BiH su popunjene sa ukupno 9.907 lica, od čega sa 1.999 oficira, 3.063 podoficira, 4.210 vojnika i 635 civilnih lica. Prosječna starost generala je 47 godina, oficira 38 godina, podoficira 37, vojnika 33, a civilnih lica 42 godine.

Ugovori o profesionalnoj vojnoj službi određenom broju profesionalnih vojnih lica, većinom vojnika, ističu u prvoj polovini 2010. godine i neće se moći produžiti zbog zakonskih ograničenja, tako da će iz Oružanih snaga Bosne i Hercegovine biti otpuštena sva profesionalna vojna lica kojima ugovori ne mogu biti produženi zbog zakonskih limita u pogledu godina starosti.

Pored toga, izražena je nepovoljna struktura činova među oficirima - nedostaju oficiri sa nižim činovima, a postoji višak oficira sa činom majora i višim. Pripadnici OS opterećeni su nizom socijalnih problema, prije svega stambenim. Veliki broj pripadnika OS jedini privređuju u porodici, te je njihova plata jedini izvor egzistencije kompletne porodice.

3. Pretpostavke za realizaciju

- Saglasno definisanoj namjeni i zadacima Oružanih snaga postoji potreba njihovog konstatnog podmlađivanja.
- Zakonom o službi u Oružanim snagama osiguraće se penzionisanje određenog broja profesionalnih vojnih lica, koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete.
- Institucije odbrane BiH će, formiranjem početnog fonda iz sopstvenih i iz drugih izvora finansiranja osigurati potrebna finansijska sredstva za pokretanje početne faze Programa, kao i sredstva za njegovo cjelovito provođenje.
- Projekti pomoći, definirani ovim Programom, neće se implementirati direktnom dodjelom određenih finansijskih sredstava korisnicima pomoći, nego implementacijom, pod tačno definiranim uslovima, konkretnih oblika asistencije, edukacije i pomoći u reintegraciji u civilni život, sa ciljem da se kompleksom različitih aktivnosti više organa i institucija od državnog i entitetskog nivoa do nivoa lokalne uprave i samouprave, počev od informisanja o tržištu rada do savjetovanja i pomoći u pronalaženju posla, otpuštenim licima pomogne u što bržoj i lakšoj reintegraciji iz vojnog u civilni život, tako što će se iskoristiti raspoloživi resursi sistema, a finansijska sredstva će se koristiti samo onda kada je to nužno, odnosno kada se ponude održivi projekti za razvoj.
- Implementacija projekata pomoći, koja podrazumjeva realizaciju obaveznih projekata (informativna kampanja i motivacioni kursevi-tranzicijske radionice) i izbor i realizaciju pojedinačnog projekta asistencije, neće se moći za sve otpuštene osobe realizirati u jednoj budžetskoj godini.
- Znanja i vještine stečene u sistemu obrazovanja OS biće, u skladu sa zakonom, verificirana od strane obrazovnih institucija BiH i entiteta, kantona/županija i općina.
- U realizaciji sadržaja prekvalifikacije otpuštenog personala za adekvatna zanimanja u civilnim institucijama koristiće se postojeći civilni sistem obrazovanja u mjeri njegove primjenjivosti.
- Program će koristiti postojeću mrežu službe za zapošljavanje, kao i mreže unije poslodavaca i privrednih komora.

- Procjena radne sposobnosti vršiće se u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima iz te oblasti.
- Informacioni sistem za podršku programa razvijae se ostvarivanjem neposredne veze sa postojećim bazama podataka OS i bazama podataka službi za zapošljavanje entiteta i agencija za rad i zapošljavanje BiH, unije poslodavaca i privrednih komora.

4. Održivost Programa

Razvojem i neposrednom primjenom sadržaja Programa u uslovima predvidive karijere, osigurava se potpuna sigurnost pripadnika institucija odbrane da će im u vremenu prestanka njihove službe biti pružena blagovremena i sadržajna pomoć institucija koje su u tu svrhu razvijene, ako im služba prestane bez prava na penziju.

Otpušteni pripadnici institucija odbrane će svojim radnim i stručnim kvalitetima doprinijeti bržem razvoju struktura u kojima se zaposle i društva u cjelini i poboljšati ugled pripadnika Oružanih snaga u cjelini, čime će se doprinjeti povećanju interesovanja mladih za vojni poziv i kvalitetnijem odabiru lica za prijem na službu u Oružane snage.

5. Ciljne grupe

Program tranzicije i zbrinjavanja obuhvata rješavanje pitanja zbrinjavanja otpuštenih profesionalnih vojnih lica, civilnih lica u OS, kao i zaposlenika u MO BiH, koji ispunjavaju sljedeće uslove:

a) profesionalna vojna lica:

1. da su u statusu profesionalnog vojnog lica najmanje 3 godine i
2. da im profesionalna vojna služba prestaje zbog godina starosti i neispunjavanja drugih uslova iz člana 101. i 173. stav a), c) i d) Zakona o službi u OS BiH i to:
 - a) istekom ugovornog roka o prijemu na službu, ako se ugovor ne produži,
 - b) zbog ograničene sposobnosti, kada profesionalno vojno lice ne prihvati premještaj uzrokovan izmijenjenim sposobnostima i
 - c) istekom vremena raspolaganja u skladu s članom 145. Zakona o službi u OS BiH („Sl.glasnik BiH“, broj: 88/05)

b) civilna lica u OS BiH:

1. da su u statusu civilnog lica najmanje 3 godine,
2. da im služba u OS BiH prestaje usljed prekobrojnosti po osnovu ukidanja radnog mjesta odnosno dužnosti na kojoj se nalaze, odnosno neispunjenja uslova propisanih za radno mjesto na kome se nalaze, usljed organizacijskih promjena u OS BiH

c) zaposlenici u MO BiH:

1. da su na radu u MO BiH proveli najmanje 3 godine,
2. da im radni odnos u MO BiH prestaje po osnovu ukidanja radnog mjesta odnosno dužnosti na kojoj se nalaze, odnosno neispunjenja uslova propisanih za radno mjesto na kome se nalaze usljed reorganizacije MO BiH.

U ciljnu grupu se ne uključuju državni službenici i PVL kojima će služba prestati po osnovu prava na penziju ili na drugi način definiran članom 173. Zakona o službi u OS BiH.

6. Programski okvir

6.1. Vizija

Programom tranzicije i zbrinjavanja želi se razviti sistem i kapaciteti za plansku tranziciju i zbrinjavanje otpuštenog personala, čime će se obezbjediti da svako PVL u Oružanim snagama najmanje dvije godine unaprijed zna datum i osnov prestanka službe u Oružanim snagama, radi blagovremenog otpočinjanja socijalne adaptacije i priprema za ekonomsku reintegraciju u civilne strukture. Realizacijom sadržaja Programa će se stvoriti pretpostavke za razvoj efikasnog sistema izbora novog personala u OS u budućnosti, uvođenjem modela predvidive vojne karijere.

6.2. Ciljevi

Osnovni cilj ovog Programa je osiguranje kvalitetnog zbrinjavanja otpuštenog personala, a ujedno da postane sastavni dio sistema upravljanja personalom u institucijama odbrane. Naime, u sistemu "predvidive karijere", cilj ovog Programa je da uspostavi sistem institucionalne podrške licima kojima će služba u institucijama odbrane prestati bez prava na penziju.

6.2.1. Opšti ciljevi

Opšti ciljevi Programa mogu se identifikovati u sljedećem:

- razvoj spoznaje o radnim vrijednostima pripadnika Oružanih snaga kod javnosti, sa težištem na potencijalnim poslodavcima,
- identifikacija prenosivih znanja i vještina pripadnika Oružanih snaga i njihove primjenjivosti u strukturama izvan Oružanih snaga,
- razvoj projekata zbrinjavanja kojima će se obezbjediti adekvatno zbrinjavanje otpuštenog personala,
- iskoristiti specifična znanja i sposobnosti koje su pripadnici Oružanih snaga stekli tokom službe u Oružanim snagama za brži razvoj privrede i društva u cjelini,
- osiguranje kontinuiranog finansiranja u obimu potrebnom za plansku realizaciju sadržaja Programa,
- osiguranje pune transparentnosti Programa i njegovih sadržaja,
- razvoj sistema evaluacije kojom će se osigurati kvalitetno praćenje rezultata rada i omogućiti blagovremeno otklanjanje nedostataka radi dostizanja najboljih rezultata.

6.2.2. Posebni ciljevi

Posebni ciljevi Programa neposredno su vezani za personal koji će biti otpušten i sadržaje projekata koji će biti u funkciji neposrednog rada sa tim licima:

- Preko sredstava javnog informisanja i sistemom unutrašnjeg informisanja u Oružanim snagama osigurati blagovremeno i potpuno informisanje svih pripadnika Oružanih snaga o sadržajima Programa, pravima i načinima njihovog ostvarivanja.

- Realizacijom motivacionih kurseva i tranzicijskih radionica osigurati lakšu psihološku adaptaciju tih lica i pripremiti ih za rad u novim uslovima.
- Osigurati adekvatnu pomoć u traženju novog zaposlenja.
- Osigurati konstantnu pomoć savjetnika za lakšu reintegraciju u civilni život.
- Osigurati osposobljavanje otpuštenih lica školovanih u vojnim školama za poslove u građanstvu u nivou stručne spreme koju posjeduju, sa težištem na licima čije kvalifikacije nemaju adekvatnu primjenu u strukturama izvan Oružanih snaga. Osposobljavanje vršiti u skladu sa izraženim željama tih lica i potrebama tržišta rada.

6.3. Načela

6.3.1. Načelo jedinstva napora

Provođenje Programa će pratiti jedinstvena podrška svih organa i institucija Bosne i Hercegovine i entiteta, koja će se osigurati odgovarajućom međusobnom koordinacijom predstavnika organa, tijela i institucija koje neposredno učestvuju u realizaciji sadržaja Programa. Otpušteni personal predstavlja nacionalni resurs kvalifikovanog i iskusnog kadra, te je u nacionalnom interesu da se taj kadar stavi u funkciju razvoja društva.

6.3.2. Načelo zakonitosti i poštovanja propisanih kriterija

Zbrinjavanje otpuštenog personala podrazumjeva bezuslovno poštivanje propisa i utvrđenih kriterija u oblasti njihovog zbrinjavanja. Jedino zakonit i otvoren postupak može osigurati povjerenje lica koja su otpuštena u organe koji donose odluke u oblasti personalne politike i institucije koje sprovode sadržaje Programa. Ovo načelo podrazumjeva i načelo jednakosti i pravednosti u pristupu svakom pojedincu.

6.3.3. Načelo ravnopravnosti

Sva profesionalna vojna i civilna lica u OS i zaposlenici MO su pod istim uslovima dostupni za zadržavanje u službi, odnosno za prestanak službe. Sva otpuštena lica iste kategorije kojima služba prestaje u istovjetnim uslovima imaju ravnopravan status u pogledu dostupnosti oblika zbrinjavanja predviđenih ovim Programom. Pod istim uslovima svim otpuštenim licima će se osigurati mogućnost izjašnjavanja o tome koje oblike zbrinjavanja žele koristiti.

6.3.4. Načelo rangiranja

Postupak izbora lica za nastavak PVS vršiće se u skladu sa uslovima propisanim Zakonom o službi u OS BiH na osnovu jedinstvenih rang-lista pripadnika Oružanih snaga sačinjenih po kategorijama, a u okviru rodova, službi i specijalnosti.

6.3.5. Načelo transparentnosti

Informacije o sadržajima Programa, toku i načinu njegovog provođenja biće dostupne svim zainteresovanim licima i organizacijama. Blagovremeno i tačno obavještanje o fazama provođenja Programa, kriterijima, pravima i načinu njihovog ostvarivanja bitan je preduslov za njegov uspjeh. Među učenicima će se redovno razmjenjivati informacije o toku realizacije sadržaja Programa.

6.3.6. Načelo povjerenja

Kod učesnika u realizaciji sadržaja Programa razvijaće se uzajamno povjerenje u pravilnost radnji i postupaka koje realizuju. Povjerenje će se zasnivati na blagovremenoj i potpunoj informisanosti o aktivnostima svih učesnika o toku realizacije sadržaja Programa.

6.3.7. Načelo materijalne podrške

Podrazumjeva blagovremeno osiguranje finansijskih i drugih materijalnih preduslova za realizaciju sadržaja Programa. Neophodno je osigurati materijalnu podršku u skladu sa potrebama koje su postavljene dinamikom realizacije Programa, što podrazumjeva, po potrebi, i korigovanje planova otpusta personala u mjeri raspoloživih materijalnih sredstava za zbrinjavanje tog personala. Za ovaj Program je u institucijama odbrane potrebno formirati poseban fond iz koga će se sredstva trošiti isključivo za realizaciju planiranih sadržaja zbrinjavanja otpuštenog personala.

7. Osnovni projekti zbrinjavanja otpuštenog personala

Zakonom o službi u Oružanim snagama utvrđeni su uslovi prestanka službe za profesionalna vojna lica. Ciljna grupa su ona lica kojima služba prestaje kao posljedica neproduženja ugovora zbog godina starosti, reorganizacije OS ili reforme sistema odbrane, a da pri tome ne mogu ostvariti pravo na penziju, jer nemaju neophodne zakonske uslove za ostvarivanje prava na penziju.

Projekti podrške otpuštenom personalu su:

a) Obavezni projekti:

1. Projekat informisanja i medijske podrške,
2. Motivacioni kursevi – projekat tranzicijskih radionica,

b) Odabirni projekti:

1. Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu,
2. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla,
3. Projekat redovnih otpremnina *¹,
4. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca,
5. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede,
6. Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja,
7. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO i
8. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *²

7.1. Projekat informisanja i medijske podrške

Projektom informisanja i medijske podrške se osigurava blagovremeno i potpuno informisanje ciljnih grupa o sadržajima i ciljevima Programa u cjelini, toku realizacije, problemima i

¹ Oznaka *1 u nazivu ovog Projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima, dostupan licima koja postanu prekobrojna u sistemu odbrane usljed reorganizacije OS BiH i MO BiH ili donošenjem odluke o reformi sistema odbrane.

² Oznaka *2 u nazivu ovog Projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima, dostupan otpuštenim licima samo pod uslovom da se za ustupanje neperspektivnih vojnih objekata i imovine prethodno obezbjedi saglasnost nadležnih entitetskih organa.

narednim planovima, postupku uključenja otpuštenih lica u Program i daje se medijska podrška realizaciji planiranih sadržaja Programa u cjelini, a u skladu sa Politikom medijske prezentacije u MO i OS BiH i strategijom odnosa s javnošću.

Projekat informisanja i medijske podrške je obavezan za sve korisnike Programa tranzicije i zbrinjavanja i preduslov za korištenje ostalih (odabirnih) projekata pomoći.

Ciljne grupe prema kojima je ovaj projekat usmjeren su:

- pripadnici Oružanih snaga i članovi njihovih porodica,
- domaća javnost,
- potencijalni poslodavci,
- vladine i nevladine organizacije,
- inostrani partneri i potencijalni donatori.

Cilj ovog projekta je stvaranje sveukupnog povjerenja u Program tranzicije i zbrinjavanja. Jedinstvenom strategijom medijske podrške osiguraće se potpuno upoznavanje svih ciljnih grupa sa problemima otpuštenih lica, čime će se osigurati pozitivan stav javnosti prema ovom pitanju. Stalno će se potencirati razlike između otpuštenog personala i viška radne snage koji se pojavljuje u ostalim strukturama, na bazi činjenice da pripadnici Oružanih snaga koji se otpuštaju ne gube samo posao, već i profesiju, te im je potrebna veća pomoć. Naglašavati da se, u suštini, realizacijom Programa otpušteni personal OS samo dovodi u ravnopravan položaj sa ostalim licima koja traže posao.

Medijskim i marketinškim nastupom prema državnim organima i institucijama i organima entiteta, kantona/županija i opština u oblasti obrazovanja i rada i zapošljavanja i drugim, te prema privrednim i drugim udruženjima i unijama poslodavaca, tj. potencijalnim poslodavcima stalno potencirati moguće oblike saradnje i pomoći u tranziciji i zbrinjavanju vojnog personala, kako bi se unaprijedili kapaciteti MO BiH u implementaciji Politike tranzicije i zbrinjavanja, a isto tako isticati prenosive vještine pripadnika Oružanih snaga koje su upotrebljive u svim strukturama izvan Oružanih snaga. U svim nastupima naglašavati da je Program otvoren za sve koji žele da u njemu učestvuju, čime osigurati angažovanje širokog kruga učesnika, uključujući i nevladine organizacije. Prezentujući sadržaje Programa inostranim partnerima i potencijalnim donatorima osigurati njihovu stručnu i materijalnu podršku.

Načini informisanja:

- usmeni razgovori (neposredni kontakti između učesnika u programu, uključujući zajedničke sastanke),
- novinski članci i oglasi,
- brošure, plakati, internet stranice,
- radio, TV i video program,
- konferencije za novinare, telefonski kontakti, javne tribine,
- poštanske pošiljke (obavještenja, ponude).

Posebni projekti medijske podrške:

- prezentacije Programa i njegovih projekata, planova i postignutih rezultata,
- prezentacije rada regionalnih tranzicijskih centara i njihovih rezultata,

- prezentacija centara za obuku i znanja i veština koje se u njima stiču,
- prezentacije uspješnih pojedinaca koji su prošli kroz Program,
- sajmovi zapošljavanja - po završetku obuke u centrima za obuku.

Za realizaciju ovog Projekta odgovoran je Ured za odnose sa javnošću, Odsjek za tranziciju personala i Uprava za personal Zajedničkog štaba OS BiH.

7.2. Motivacioni kursevi-projekat tranzicijskih radionica

Motivacioni kursevi ili projekat tranzicijskih radionica traje 3 radna dana i obavezan je za sve korisnike Programa, te je, ujedno, preduslov za korištenje ostalih (odabirnih) projekata pomoći.

Projekat se realizuje u regionalnim tranzicijskim centrima ili u drugim pogodnim mjestima, kao što su općinska središta, lokacije jedinica iz koje su polaznici kursa, pri čemu težiti rentabilnijem načinu, uz što manje troškove, preko savjetnika za tranziciju i to putem savjetovanja, testiranja sposobnosti i uvježbavanja osnovnih vještina za pronalaženje posla. U sastav tima uključuju se i psiholozi, a po potrebi i savjetnici iz službi za zapošljavanje. Po potrebi se mogu formirati pokretni timovi za realizaciju motivacionih kurseva.

Sastoji se od sljedećih modula:

I modul: Prepoznaj svoje vrijednosti,

II modul: Vizija, plan, cilj i

III modul: Korak ispred promjena.

Navedeni projekat će se realizovati kroz sljedeće aktivnosti:

- predstavljanje svakog projekta pomoći pojedinačno i njegovih osobina,
- pružanje informacija i savjeta vezanih za proces prekvalifikacije i stručnog osposobljavanja,
- upoznavanje sa trenutnim stanjem na tržištu rada,
- razvoj vještina u pronalaženju posla (izrada CV-a, vođenje razgovora sa poslodavcem, itd.),
- testiranje sklonosti, vještina i sposobnosti,
- informisanje o mogućnostima pokretanja sopstvenih malih i srednjih preduzeća,
- priprema i izrada vlastitog biznis plana ili plana prekvalifikacije.

Projekat je namjenjen za podršku otpuštenim licima u izradi vlastitog plana aktivnosti u procesu reintegracije u civilni život.

7.3. Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu

Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu je namijenjen onim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja koji se opredijele za dobijanje pomoći u svrhu samozapošljavanja radi pokretanja ili proširenja sopstvenih malih ili srednjih preduzeća. Usmjeren je na upoznavanje otpuštenih lica sa cjelokupnim procesom pokretanja sopstvenog biznisa, uključujući i normativnu regulativu, kao i na neposredno pružanje pomoći u pokretanju malog ili srednjeg biznisa kroz obuku, izradu biznis plana i grantove za nabavku potrebnih sredstava, mehanizacije ili opreme. Osnovna namjena projekta je neposredna pomoć

u pokretanju sopstvenog ili proširenju malog ili srednjeg biznisa kroz pružanje informacija o postojećim servisima (subvencije, podsticaji, obuke, mogućnosti kreditiranja) koji su ponuđeni na nivou opštine, kroz nevladine organizacije i druge pružatelje usluga.

Projekat će se bazirati na posebnoj odluci ministra odbrane o dodjeli materijalne pomoći ekvivalentno određenom iznosu nepovratnih finansijskih sredstava u zavisnosti od dužine radnog staža u institucijama odbrane. Projekat će, u zavisnosti od raspoloživih finansijskih sredstava, biti dostupan otpuštenim licima koja ponude održive projekte pokretanja ili proširenja malog ili srednjeg biznisa.

Projekat će se realizirati u regionalnim tranzicijskim centrima ili u drugim pogodnim mjestima, neposrednim kontaktom osobe u tranziciji i ovlaštenih lica nadležnog regionalnog tranzicijskog centra, a po potrebi se mogu uključiti i druga stručna lica iz nadležnih općinskih organa za oblast male privrede, regionalne razvojne agencije, nevladine organizacije iz oblasti pokretanja malog i srednjeg biznisa, privredni eksperti i slično.

Korisnik kojem se odobri korišćenje ovog Projekta pomoći, pored informisanja i obuke o cjelokupnom procesu pokretanja sopstvenog biznisa, ima u zavisnosti od dužine radnog staža u institucijama odbrane i raspoloživih finansijskih sredstava, pravo dobijanja odgovarajuće materijalne pomoći radi samozapošljavanja i pokretanja sopstvenog malog ili srednjeg biznisa, prema sljedećim kriterijima:

GODINE SLUŽBE U INSTITUCIJAMA ODBRANE BiH	IZNOS u KM
Od 3 – 5 godina službe	Maximalno do 2.000 KM
Od 6 – 9 godina službe	Od 2.000 do 3.000 KM
Od 10 – 12 godina službe	Od 3.000 do 4.000 KM
Od 13 – 15 godina službe	Od 4.000 do 6.000 KM
Od 16 – 18 godina službe	Od 6.000 do 8.000 KM
Od 19 – 21 godina službe	Od 8.000 do 10.000 KM
Od 22 – 25 godina službe	Od 10.000 do 12.000 KM
Preko 25 godina službe	15.000 KM

Ukoliko su korisniku Projekta potrebna veća sredstva za pokretanje malog ili srednjeg biznisa, trošak prekoračenja snosi sam.

7.4. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla

Projekat se provodi kroz neposrednu saradnju ovlaštenih lica nadležnog regionalnog tranzicijskog centra i osobe uključene u Program tranzicije i zbrinjavanja sa potencijalnim poslodavcima i agencijama koje se bave aktivnostima pružanja pomoći pri pronalaženju zaposlenja. Zadatak mu je osigurati neposredne informacije o trenutnim potrebama tržišta rada, savjete i pomoć pri zapošljavanju.

Regionalni tranzicijski centri će, u saradnji sa filijalama entitetskih službi za zapošljavanje, unijama poslodavaca i privrednih komora, otpuštenim licima pružati savjete i pomoć pri pronalaženju posla u civilnom sektoru.

Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla je namjenjen da licima koja se opredijele za ovu vrstu pomoći pruži pomoć u pronalaženju novog zaposlenja u skladu sa njihovim obrazovanjem, kako u institucijama i organima države i entiteta svih nivoa, tako i u preduzećima privatnog i javnog sektora, u zavisnosti od iskazanih potreba tržišta rada.

Ukoliko korisnik koji se opredijelio za ovu vrstu pomoći u roku od jedne godine od momenta registracije za ovaj Projekat ne nađe adekvatno zaposlenje u okviru stručne spreme, može mu se odobriti apliciranje za neki drugi projekat pomoći definisan ovim Programom tranzicije i zbrinjavanja ili omogućiti korišćenje pomoći radi samozapošljavanja i pokretanja sopstvenog malog ili srednjeg biznisa prema kriterijima utvrđenim za taj Projekat pomoći.

7.5. Projekat redovnih otpremnina *1

Projekat redovnih otpremnina se implementira u uslovima donošenja odluke o prekobrojnosti personala usljed reforme sistema odbrane ili reorganizacije institucija odbrane i predstavlja ispunjenje zakonske obaveze MO BiH kao poslodavca.

Pravo na korišćenje ovog Projekta pomoći stiče se nakon isteka roka raspolaganja prekobrojnih lica u skladu sa članom 145. Zakona o službi u OS BiH, a zasnivaće se na posebnoj Odluci ministra odbrane o visini otpremnine.

Ovaj Projekat pomoći nije dostupan licima kojima profesionalna vojna služba prestane zbog neispunjenja uslova iz člana 101. Zakona o službi u OS BiH.

7.6. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca

Ovaj Projekat je, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, dostupan poznatim poslodavcima koji žele proširiti svoje poslove, a zasniva se na beskamatnom kreditiranju ili kreditiranju pod povoljnim uslovima poslodavaca koji iskažu interesovanje za zapošljavanje otpuštenih lica, pri čemu poslodavac koji se kreditira mora osigurati posao određenom broju otpuštenih lica do isplate kredita koji mu je odobren ili na neodređeno vrijeme.

Projekat se, u skladu sa zakonskim propisima, finansira iz donatorskih sredstava Programa tranzicije i zbrinjavanja namijenjenih finansiranju jednog ili grupe otpuštenih lica, analogno kriterijima definiranim u Projektu informisanja o malom i srednjem preduzetništvu, ukoliko su obje strane (poslodavac i otpušteno lice ili više njih) saglasni sa utvrđenim kriterijima kreditiranja.

Projekat se, umjesto kreditiranja, može realizovati i dodjelom materijalne pomoći poslodavcu koji na neodređeno vrijeme zaposli osobu u tranziciji u vrijednosti 50% odobrenog iznosa određenog shodno kriterijima definiranim u Projektu informisanja o malom i srednjem preduzetništvu.

Projekat kreditiranja poznatog poslodavca dostupan je poslodavcima uključenim u Projekat, a nije dostupan otpuštenim licima zbog čijeg zapošljavanja se vrši realizacija ovog Projekta.

Projekat se provodi na osnovu ugovora sklopljenog između Ministarstva obrane i poznatog poslodavca.

7.7. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede

Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede je komplementaran sa Projektom informisanja o malom i srednjem preduzetništvu, tako da se odredbe definirane tim Projektom primjenjuju i u realizaciji ovog Projekta.

Korisnicima će se pružiti pomoć i informacije o postojećim raspoloživim servisima i resursima, kroz grantove za nabavku potrebnih sredstava, mehanizacije, opreme i stoke u oblasti poljoprivrede. Osnovna namjena projekta je neposredna pomoć u pokretanju poljoprivredne aktivnosti kroz pružanje informacija o postojećim servisima koji su ponuđeni na nivou opštine, kroz nevladine organizacije i druge pružatelje usluga.

Pored ovlaštenih lica iz regionalnih tranzicijskih centara, u realizaciju ovog Projekta se mogu uključiti i stručna lica obrazovnih ustanova, poljoprivrednih udruženja, instituta i druga stručna lica.

7.8. Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja

Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja je dostupan otpuštenim licima koja ispunjavaju propisane kriterijume obrazovnih ustanova i iskazu želju za zbrinjavanjem na ovaj način. Ograničenost kapaciteta obrazovnih ustanova koje će vršiti preobuku i sredstava koja se osiguraju za ovu namjenu uslovljavaju potrebu selekcije lica koja se prijave za ovaj Projekat.

Projekat se razvija radi profesionalnog usavršavanja i osposobljavanja otpuštenih lica za poslove izvan institucija odbrane. Obuka će se vršiti u nivou stručne spremlje lica koje se obučava, saglasno potrebama tržišta rada, iskazanim željama i sklonostima tih lica. Uz sopstveni pristanak, lica će se moći upućivati i na obuku za niži stepen stručne spremlje od stepena koji imaju.

Ovaj Projekat podrazumjeva planiranje, organizaciju i provođenje tačno određenih i certificiranih oblika usavršavanja i osposobljavanja, a ostvaruje se sklapanjem ugovora između osobe u tranziciji i Ministarstva obrane. Korisniku Projekta se osigurava materijalna pomoć refundacijom troškova koštanja pojedinačnog projekta stručnog usavršavanja i obučavanja, analogno kriterijima definiranim za Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu, a ukoliko korisnik Projekta prekorači maksimalno dozvoljeni iznos trošak prekoračenja snosi sam.

7.9. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO

Osnovna svrha ovog Projekta je zapošljavanje otpuštenih lica kod dobavljača i poslovnih partnera MO BiH. Projektom se, u skladu sa zakonskim propisima, nastoji obezbjediti zaposlenje otpuštenih lica u poslovnim subjektima koji posluju sa MO kao glavni dobavljači roba i usluga.

Elementi ovog Projekta će se, u skladu sa zakonom, ugraditi u javna nadmetanja za poslove snabdjevanja Ministarstva odbrane i Oružanih snaga robama široke potrošnje i za pružanje usluga. Međusobne obaveze MO i izabranih dobavljača i poslovnih partnera regulisaće se posebnim ugovorom.

Projekat uključuje materijalna sredstva izabranom dobavljaču ili poslovnom partneru koji zaposli osobu u tranziciji na neodređeno vrijeme u maksimalnom iznosu od 50% sredstava definiranih kao za Projekat informisanja o malom i srednjem preduzetništvu.

Projekat je dostupan izabranim dobavljačima ili poslovnim partnerima uključenim u Program tranzicije i zbrinjavanja, a nije dostupan otpuštenim licima zbog čijeg zapošljavanja se realizuje.

7.10. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *2

Projekat će se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost entitetskih vlada, bazirati na posebnoj odluci ministra odbrane o ustupanju vojnih objekata za koje neće postojati potreba korišćenja od strane Oružanih snaga ili MO za samostalnu privrednu djelatnost jednog ili grupe otpuštenih vojnih lica koja žele udružiti djelatnost.

Objekti će se ustupati na određeni vremenski period potreban za razvoj djelatnosti tog preduzeća bez ili uz minimalnu nadoknadu, nakon čega će se nastaviti poslovanje uz naplatu zakupnine za ustupljeni prostor. Projekat će upućivati otpuštena lica na njihovo udruživanje radi zajedničke privredne djelatnosti. Osnovna svrha Projekta je pomoć u samozapošljavanju jednog ili grupe otpuštenih lica putem malog i srednjeg preduzetništva.

Međusobne obaveze MO i lica kojima se odobri korištenje ovog Projekta, kao i uslovi zakupa regulisaće se posebnim ugovorom.

8. Prioriteti i strategija provođenja Programa

Provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja baziraće se na načelu postupnosti, sa stalnim praćenjem toka realizacije radi eventualnih korekcija u toku i načinu realizacije, ukoliko se za to ukaže potreba. Osnovno opredjeljenje je da se osigura postupnost i ravnomjernost u zbrinjavanju otpuštenih lica, sa ciljem da se osigura dovoljno raspoloživih finansijskih sredstava za kvalitetno provođenje projekata zbrinjavanja otpuštenog personala.

8.1. Prioriteti zbrinjavanja personala

Zakon o službi u OS BiH – član 173. definiira uslove prestanka vojne službe. Programom tranzicije i zbrinjavanja biće obuhvaćena lica kojima profesionalna vojna služba prestane po članu 173. stav a), c) i d), zato što ne ispunjavaju uslove iz člana 101. Zakona u pogledu dužine trajanja profesionalne vojne službe i godina starosti, a ne zadovoljavaju propisane uslove za ostvarivanje prava na penziju.

Programom tranzicije i zbrinjavanja neće biti obuhvaćena lica kojima profesionalna vojna služba prestane u skladu sa ostalim stavovima člana 173. Zakona o službi u OS BiH i to:

- b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu,
- e) ako pet dana uzastopno neopravdano izostane s dužnosti ili sedam dana u toku godine s prekidima,
- f) ako je ocijenjeno konačnom ocjenom "loš",
- g) ako je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "potrebno osposobljavanje",
- h) zbog disciplinske kazne oduzimanja čina,
- i) zbog disciplinske kazne gubitka službe,

- j) ako je pravosnažno osuđeno na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci,
- k) sporazumno,
- l) na osnovu ličnog zahtjeva,
- m) ako je u vrijeme prijema na službu postojala smetnja za prijem, koju je profesionalno vojno lice prikrivalo,
- n) sticanjem uvjeta za penziju,
- o) smrću.

8.2. Upravljanje informacijama

Provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja i rad sa otpuštenim licima bazira se na bazi personalnih podataka pripadnika Oružanih snaga koja se vodi u Komandi za upravljanje personalom (KUP), koja će se ažurirati podacima sa registracijskih obrazaca za Program tranzicije i zbrinjavanja. Na ovakav način će se izraditi jedinstvena baza podataka otpuštenih lica, koja će predstavljati osnovu za rad regionalnih tranzicijskih centara.

8.3. Priprema lica za otpust i faze procesa tranzicije i zbrinjavanja

Priprema lica za otpust počinje informisanjem istih u jedinicama i ustanovama OS, preko pretpostavljenih starješina, o osnovnim sadržajima Programa tranzicije i zbrinjavanja, projektima pomoći i pravima i mogućnostima za njihovo ostvarivanje, nakon čega otpuštena lica podnose zahtjev za uključivanje u Program tranzicije i zbrinjavanja, čime započinje proces pojedinačne tranzicije otpuštenih lica.

Proces se nastavlja u regionalnim tranzicijskim centrima obavljanjem pojedinačnih razgovora, održavanjem motivacionih kurseva – tranzicijskih radionica, nakon čega se vrši odabir i implementacija pojedinačnog projekta pomoći.

Osoblje regionalnih tranzicijskih centara će otpuštenim licima pružiti svu neophodnu stručnu pomoć i savjetovanje o Programu i pojedinačnim projektima pomoći, pomoći u odabiru pojedinačnog projekta pomoći i pratiti njegovu realizaciju.

9. Programski pristupi

Za uspješnu realizaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja neophodno je osigurati da sve aktivnosti budu jedinstveno vođene i međusobno koordinirane, sa propisanim procedurama međusobne komunikacije i jasno podjeljenom odgovornošću učesnika.

Program mora biti ekonomičan, sa jasno definisanim izvorima finansiranja njegove realizacije.

Radi uspješne realizacije Programa, neophodno je u potpunosti odvojiti proces izbora lica koja će biti otpuštena od procesa zbrinjavanja tih lica, odnosno u potpunosti odvojiti organe koji ove procese realizuju. Neophodnost ovog odvajanja ogleda se u činjenici da je, sa stanovišta otpuštenih lica neprihvatljivo da isti organ odlučuje o njihovom otpustu i zbrinjavanju.

9.1. Institucionalni pristup

Da bi se osigurala uspješna realizacija Programa u cjelini i njegovih pojedinačnih projekata, neophodno je učešće svih nivoa vlasti države i entiteta, pri čemu je neophodno definisati njihove zadatke i odgovornost za realizaciju istih.

Ministarstvo odbrane će međusobne obaveze i odgovornosti sa tim subjektima urediti potpisivanjem odgovarajućih protokola o međusobnoj saradnji i pomoći.

9.2. Ekonomski pristup

Ekonomski pristup Programu osiguraće se realizacijom sljedećih ciljeva i zadataka:

- vođenjem aktivne politike otvaranja novih radnih mjesta širenjem privredne djelatnosti u skladu sa potrebama tržišta,
- korištenjem postojećih kapaciteta obrazovnih ustanova za prekvalifikaciju otpuštenih lica,
- zapošljavanje otpuštenog personala biće generator privrednog razvoja BiH i entiteta,
- povećanjem uposlenosti postojećih kapaciteta će se osigurati otvaranje novih radnih mjesta za otpuštena lica i
- vojni objekti za kojima prestaje potreba korišćenja od strane Oružanih snaga odnosno Ministarstva odbrane mogu se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost entitetskih vlada, staviti u funkciju privrede ustupanjem na korišćenje otpuštenim licima koja se opredjele za samostalnu privrednu djelatnost.

9.3. Finansiranje

Za realizaciju sadržaja Programa potrebno je osigurati određena finansijska sredstva, koja su uslovljena brojem otpuštenih lica i sadržajima Programa koji će se implementirati, i osigurati koordiniranu i efikasnu pomoć i saradnju organa vlasti i institucija svih nivoa, privrednih subjekata, nevladinih organizacija i donatora.

Uspješna realizacija Programa može se osigurati samo neprekidnim finansiranjem planiranih sadržaja Programa shodno dinamici realizacije pojedinačnih projekata pomoći i efikasnom saradnjom i pomoći svih subjekata uključenih u njegovu realizaciju.

Finansijska sredstva će se osigurati iz unutrašnjih i iz vanjskih izvora finansiranja.

9.3.1. Unutrašnji izvori finansiranja

Finansiranje sadržaja Programa će se vršiti u skladu sa mogućnostima osiguranja potrebnih sredstava na godišnjem nivou. Ministarstvo odbrane BiH, će u prijedlogu budžeta institucija odbrane, počevši od prijedloga budžeta za 2010. godinu i nadalje, planirati odgovarajuća finansijska sredstva potrebna za uspostavljanje osnovne strukture Programa i realizaciju planiranih sadržaja Programa na godišnjem nivou, a dio sredstava se može obezbjediti kroz animiranje Vlada entiteta i organa vlasti svih nivoa da pomognu u realizaciji pojedinih sadržaja Programa.

Ministarstvo odbrane BiH će razviti jedinstven sistem institucionalnih aktivnosti i modela saradnje i pomoći državnih organa i institucija, organa entiteta, kantona/županija i opština, pogotovu iz oblasti obrazovanja i rada i zapošljavanja, privrednih i drugih udruženja iz oblasti

malog i srednjeg preduzetništva, nevladinih organizacija i donatora, u realizaciji projekata tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

9.3.2. Vanjski izvori finansiranja

Pored unutrašnjih resursa, sredstva koja su neophodna za realizaciju sadržaja Programa, mogu se osigurati donacijama kroz partnerstvo i pomoć prijateljskih država i međunarodnih organizacija.

Vanjskim izvorima finansiranja mogu se direktno, uz saglasnost partnera i donatora koji potpomažu realizaciju pojedinih sadržaja ili Programa u cjelini, finansirati sve aktivnosti i projekti definirani ovim Programom tranzicije i zbrinjavanja, kao i aktivnosti kojima se indirektno doprinosi stvaranju pretpostavki za njegovu uspješnu realizaciju.

Vanjskim izvorima finansiranja može se značajno doprinijeti opremanju regionalnih tranzicijskih centara potrebnom opremom, prije svega informatičkom (računari sa perifernim uređajima, mrežna oprema i softveri), aktivnostima informativne kampanje i medijske podrške Programu i projektima pomoći, edukaciji i profesionalnom osposobljavanju tranzicijskog osoblja i otpuštenih lica, aktivnostima savjetovanja i pomoć pri zapošljavanju, realizaciji jednog ili više pojedinačnih projekata pomoći ili Programa u cjelini, kao i realizaciji drugih aktivnosti koje su direktno ili indirektno vezane za implementaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja.

9.3.4. Dopunski izvori finansiranja

U uslovima donošenja odluke o reorganizaciji OS ili reformi sistema odbrane može se osloboditi dio neperspektivnih vojnih objekata, građevinskog i poljoprivrednog zemljišta za koje neće postojati potreba daljeg korišćenja od strane Oružanih snaga ili Ministarstva odbrane. Dio tih objekata može se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost entitetskih vlada, na komercijalnoj osnovi staviti u funkciju zapošljavanja otpuštenih lica iznajmljivanjem pod povoljnim uslovima, čime se mogu osigurati dodatna finansijska sredstva za realizaciju sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja.

10. Praćenje i evaluacija implementacije Programa

Praćenje i evaluacija implementacije Programa, kako u cjelini, tako i pojedinih njegovih sadržaja vršiće se svakodnevno, pri čemu će se prikupljati i analizirati svi relevantni pokazatelji i periodično sumirati u izvještaje.

Praćenje realizacije vršiće sve institucije uključene u realizaciju Programa u cjelini i po sadržajima koji su u njihovoj nadležnosti ili su u njih uključene.

Proces kontrole realizacije sadržaja Programa vrši se kontrolom poštovanja propisanih procedura u procesu realizacije projekata zbrinjavanja i kontrolom finansijskog poslovanja.

Na nivou BiH, praćenje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja u cjelini vrši Ministarstvo odbrane, preko Odsjeka za tranziciju personala, koji priprema periodične izvještaje o realizaciji Programa.

Osnovni kriteriji za ocjenu uspješnosti Programa je broj lica koja su našla novi posao nakon otpusta i održivost njihovog projekta reintegracije u civilni život.

Pored toga, evaluacija Programa će se vršiti kroz:

- ocjenu kvaliteta pripremljenih projekata zbrinjavanja i njihove adekvatnosti konkretnim potrebama otpuštenih lica,
- ocjenu kvaliteta rada regionalnih tranzicijskih centara,
- ocjenu kvaliteta programa obuke (prekvalifikacije i dokvalifikacije) otpuštenih lica,
- ocjenu kvaliteta informisanja i medijske podrške,
- ocjenu ekonomičnosti Programa i njegovih sadržaja.

Evaluaciju Programa načelno treba vršiti nezavisno tijelo ili nevladina organizacija preko Ministarstva odbrane i eksperti iz ove oblasti.

V NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI

1. Nadzor i koordinacija provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja

Imajući u vidu složenost ovog Programa po namjeni, ciljevima, zadacima i broju učesnika, neophodna je koordinacija aktivnosti na svim nivoima.

Na najvišem nivou, Ministar odbrane Bosne i Hercegovine vrši rukovođenje, kontrolu i nadzor nad svim aspektima provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja u institucijama odbrane BiH, odobrava ga i izdaje direktive za njegovo ažuriranje.

Na operativnom nivou, Sektor za upravljanje personalom, preko Odsjeka za tranziciju personala, vrši koordinaciju svih operativnih aktivnosti u okviru institucija odbrane i sa institucijama i organima svih nivoa, nevladinim sektorom i donatorima, uključenim u Program, u toku realizacije Programa.

Regionalni tranzicijski centri će sa organima lokalne uprave i samouprave, privrednim i obrazovnim subjektima, službama za zapošljavanje, unijama poslodavaca i regionalnim razvojnim i privrednim organizacijama i agencijama uspostaviti radnu mrežu za provođenje sadržaja Programa.

2. Nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja

Ministarstvo odbrane BiH ima najviši nivo nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa. Osnovni zadatak je da osigura efikasno upravljanje Programom i neprekidnost podrške svih organa i institucija na nivou BiH, a pogotovo entitetskih ministarstava za rad i zapošljavanje i ministarstava finansija, kao i kantona i općina i potencijalnih donatora.

2.1. Ministar odbrane BiH

U skladu sa svojim zakonskim nadležnostima i odgovornostima, Ministar odbrane Bosne i Hercegovine:

1. donosi procedure za odobravanje Programa tranzicije i zbrinjavanja i izdaje naredbe za njegovo ažuriranje,
2. vrši nadzor i koordinaciju aktivnosti nad svim aspektima implementacije Programa tranzicije i zbrinjavanja u institucijama odbrane BiH,
3. uspostavlja strateško planiranje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i obezbjeđuje efikasnu kontrolu i praćenje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja personala,
4. odobrava realizaciju pojedinačnih projekata pomoći i angažovanje resursa institucija odbrane BiH na tranziciji i zbrinjavanju personala,
5. obezbjeđuje neophodna finansijska sredstva u budžetu institucija odbrane,
6. preduzima aktivnosti na obezbjeđenju pomoći i podrške drugih državnih i entitetskih organa i donatora i
7. izvještava Vijeće Ministara i Parlamentarnu Skupštinu Bosne i Hercegovine o realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja.

2.2. Organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH

U oblasti tranzicije i zbrinjavanja organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH, u međusobnoj koordinaciji i koordinaciji sa Zajedničkim štabom Oružanih snaga BiH, imaju sljedeće nadležnosti i odgovornosti:

Sektor za upravljanje personalom razvija i implementira Program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala, uspostavlja i obezbjeđuje funkcionisanje neophodnih kapaciteta i upravlja cjelokupnim Programom.

U tom smislu, Sektor za upravljanje personalom, putem Odsjeka za tranziciju personala, provodi sljedeće aktivnosti:

- a) upravlja cjelokupnim Programom tranzicije i zbrinjavanja personala i pokreće procedure za njegovo ažuriranje,
- b) uspostavlja koordinaciju aktivnosti između organizacijskih cjelina Ministarstva odbrane i ZŠ OS BiH i ostalih institucija, organa i subjekata uključenih u proces tranzicije i zbrinjavanja,
- c) izrađuje godišnje smjernice realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i vrši operativnu kontrolu realizacije Programa u cjelini i pojedinačnih projekata,
- d) vrši planiranje i programiranje poslova i procedura tranzicije i zbrinjavanja,
- e) priprema i predlaže godišnje, polugodišnje, kvartalne i mjesečne planove realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i izvještava o realizaciji,
- f) brine o osnivanju, uspostavi, organizaciji, teritorijalnoj nadležnosti, popuni i funkcionisanju regionalnih tranzicijskih centara i priprema prijedloge personalnih odluka u toj oblasti,
- g) upravlja procesom izbora pojedinačnih projekata tranzicije i zbrinjavanja, sa aspekta finansijskih mogućnosti,
- h) izrađuje potrebne smjernice i uputstva za rad regionalnih tranzicijskih centara i upravlja i koordinira njihovim radom,
- i) učestvuje u pripremi i odobravanju pojedinačnih projekata tranzicije i zbrinjavanja personala i obezbjeđuje efikasnu kontrolu implementacije tih projekata,

- j) izrađuje i uspostavlja procedure i različite statističke metode izvještavanja u cilju ocjenjivanja efikasnosti, kako Programa u cjelini, tako i pojedinačnih projekata,
- k) učestvuje u aktivnostima informativne kampanje i medijske prezentacije Programa i
- l) putem regionalnih tranzicijskih centara informiše otpuštena lica o procedurama implementacije Programa, projektima pomoći i pravima i mogućnostima svakog pojedinca i pruža im savjetodavne usluge u izboru karijere i pripremi za novi posao.

Periodične analize realizacije Programa moraju obuhvatiti sljedeća pitanja:

- a) analiza realizacije Programa u cjelini i pojedinačnih projekata,
- b) analiza aktivnosti učesnika u realizaciji sadržaja Programa,
- c) smjernice za dalji rad učesnika u realizaciji sadržaja Programa,
- d) izmjene i dopune sadržaja Programa.

Ministarstvo odbrane će, preko regionalnih tranzicijskih centara, osigurati:

- a) blagovremenu i potpunu evidenciju o otpuštenim licima u bazama podataka informacionog sistema,
- b) neposrednu vezu sa otpuštenim licima,
- c) potpuno informisanje otpuštenih lica o propisanim projektima tranzicije i zbrinjavanja i njihovim sadržajima, kao i pravima i mogućnostima svakog pojedinca,
- d) realizaciju motivacionih kurseva i tranzicijskih radionica,
- e) pružanje savjetodavnih usluga u izboru karijere, pripremi za novi posao, ostvarivanju kontakta sa potencijalnim poslodavcima,
- f) pripremu dokumenata za pojedinačne projekte zbrinjavanja,
- g) pripremu lica za samostalnu privrednu djelatnost,
- h) pripremu za upućivanje i upućivanje lica na prekvalifikaciju,
- i) stalno praćenje i kontinuiranu pomoć otpuštenim licima do potpune realizacije odabranog pojedinačnog projekta pomoći.

Sektor za nabavku i logistiku, u skladu sa odlukama Ministra odbrane, obezbjeđuje logističku podršku aktivnostima realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i vrši nabavku neophodnih materijalno-tehničkih sredstava i opreme za rad regionalnih tranzicijskih centara.

U tom smislu, Sektor za nabavku i logistiku:

- a) vrši nabavke neophodnih materijalno-tehničkih sredstava za izvršenje Programa tranzicije i zbrinjavanja i implementaciju pojedinačnih projekata pomoći i vrši nabavku potrebne opreme i sredstava za rad i funkcionisanje regionalnih tranzicijskih centara,
- b) obavlja i druge poslove neophodne za podršku realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja personala.

Sektor za finansije i budžet, u skladu sa odlukama Ministra odbrane, obezbjeđuje finansijsku podršku realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i planira i osigurava budžetska sredstva za izvršenje programskih aktivnosti, razvija i uspostavlja efikasan sistem kontrole korišćenja finansijskih sredstava u toku realizacije sadržaja Programa i priprema godišnje i periodične izvještaje o realizaciji utroška planiranih budžetskih sredstava za potrebe tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

Ured za odnose sa javnošću će, u skladu sa odlukama Ministra odbrane, razviti i provoditi jedinstvenu strategiju i efikasan sistem informativne kampanje i medijske podrške Programa i njegovih sadržaja i vršiti medijsku promociju aktivnosti institucija odbrane i drugih institucija u ovoj oblasti, sa posebnim, ali uzajamno povezanim nastupima prema pripadnicima Oružanih snaga, javnosti i potencijalnim donatorima.

Ostale organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH uključuju se u implementaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja personala u skladu sa svojim nadležnostima i potrebom.

2.3. Zajednički štab Oružanih snaga BiH

Zajednički štab Oružanih snaga BiH, u skladu sa odlukama Ministra odbrane BiH, neposredno ili putem potčinjenih komandi i jedinica, u oblasti tranzicije i zbrinjavanja personala, ima sljedeće nadležnosti i odgovornosti:

- a) sudjeluje u izradi i ažuriranju Programa tranzicije i zbrinjavanja,
- b) upravlja aktivnostima otpusta personala i učestvuje u izradi konceptualnih i drugih planskih dokumenata i procedura potrebnih za izvršavanje zadataka u oblasti tranzicije i zbrinjavanja,
- c) priprema i nadgleda izvršenje naredbi u oblasti tranzicije i zbrinjavanja personala i prijem i kontrolu pojedinačnih zahtjeva za uključivanje u Program tranzicije i zbrinjavanja u podčinjenim jedinicama i njihovo pravovremeno dostavljanje Ministarstvu odbrane tj. Odsjeku za tranziciju personala na dalji postupak,
- d) saraduje i pruža neophodnu pomoć u uspostavi, opremanju i funkcionisanju neophodnih tranzicijskih kapaciteta i pripremi prijedloga personalnih odluka u toj oblasti,
- e) saraduje u realizaciji informativne kampanje i medijske prezentacije Programa tranzicije i zbrinjavanja personala,
- f) preko podčinjenih jedinica i sastava informiše otpuštena lica o Programu u cjelini i o njegovim pojedinim sadržajima, tokovima i narednim planovima realizacije, kao i o procedurama, pravima i obavezama koja proizilaze iz implementacije Programa i pruža otpuštenim licima savjetodavne usluge u izboru karijere i pripremi za novi posao,
- g) priprema i ažurira personalnu bazu podataka pripadnika Oružanih snaga u bazama podataka KUP-a i bazu podataka otpuštenih lica koja sadrži podatke o procesu otpusta i tranzicije personala u OS BiH,
- h) pruža organizacijsku i logističku podršku regionalnim tranzicijskim centrima,
- i) u slučaju donošenja odluke o reformi sistema odbrane ili reorganizaciji OS BiH uspostavlja koordinaciju rada odgovarajućih komisija za izbor pripadnika Oružanih snaga za nastavak službe, odnosno otpust personala,
- j) osigurava blagovremeno saopštavanje odluka o otpustu licima koja će biti otpuštena neposredno ili preko pretpostavljenih starješina ranga komandanta puka-brigade ili višeg i upravlja svim fazama procedura koje su neophodne za podršku procesu razrješenja personala u OS BiH.

Komandanti jedinica i ustanova OS osiguraće pravovremeno i potpuno informisanje svojih podčinjenih sastava o sadržajima Programa, obezbjediti saopštavanje odluke o otpustu licima koja će biti otpuštena, te osigurati nesmetano provođenje procesa registracije otpuštenih lica za Program tranzicije i zbrinjavanja.

2.4. Drugi organi i institucije svih nivoa

Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, izvršavati sljedeće zadatke:

a) Neposredno:

- u pripremi strategije zapošljavanja posebno obraditi oblast zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala,
- vršiti procjene potreba za kadrovima određenog profila, saglasno strategiji privrednog razvoja,
- u propisanom postupku pripremiti potrebne izmjene i dopune normativnih dokumenta radi osiguranja realizacije sadržaja Programa,
- propisati obaveze službi za zapošljavanje u postupku zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala,
- neposredno učestvovati u realizaciji sadržaja Programa.

b) Preko službi za zapošljavanje:

- vršiti analizu tržišta rada i procjenu mogućnosti zapošljavanja u pojedinim granama privrede, po zanimanjima i stepenu stručne spreme,
- povremeno informisati Ministarstvo odbrane o stanju u sektoru zapošljavanja,
- osigurati stalnu vezu podčinjenih filijala i nižih organizacijskih jedinica sa regionalnim tranzicijskim centrima,
- dostavljati regionalnim tranzicijskim centrima podatke o potrebama za kadrovima po opštinama i regionima,
- učestvovati u radu regionalnih tranzicijskih centara pri realizaciji motivacionih kurseva i tranzicijskih radionica,
- učestvovati u savjetovanju otpuštenih lica u izboru nove karijere, traženju novog zaposlenja ili otpočinjanju samostalne privredne djelatnosti,
- učestvovati u usmjeravanju otpuštenih lica na prekvalifikaciju koja je adekvatna njihovim znanjima i sposobnostima,
- učestvovati u zbrinjavanju otpuštenih lica saglasno važećim propisima.

Ministarstva obrazovanja entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, osigurati:

- verifikaciju stepena stručne spreme, naučnih i stručnih zvanja stečenih u vojnim školama i vojnim naučno-istraživačkim ustanovama, u skladu sa zakonom,
- verifikaciju diploma o stručnom osposobljavanju u regionalnim tranzicijskim centrima, u skladu sa zakonom,
- potreban broj upisnih mjesta za otpuštena lica za školovanje i osposobljavanje u obrazovnim ustanovama.

Ministarstva finansija entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, preko Sektora za finansije i budžet MO pomoći realizaciju ovog Programa blagovremenim izdvajanjem finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju njegovih sadržaja, saglasno planiranoj dinamici realizacije i vlastitim mogućnostima, a Sektor će blagovremeno informisati sve učesnike o utrošku tih finansijskih sredstava.

Ministarstva privrede entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, u pripremi predlaganja mjera ekonomske politike, mjera za podsticanje investicionih ulaganja, mjera za razvoj malih i srednjih preduzeća i mjera za razvoj nedovoljno razvijenih područja, posebno brinuti o mogućnostima zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala. Saglasno tome, pripremiće sistemski rješenja kojima će omogućiti formiranje poslovnih udruženja i inkubatora i pokretanje privredne djelatnosti u napuštenim vojnim objektima. Prostornim planiranjem i urbanističkim rješenjima može se osigurati da se napušteni vojni objekti stave u funkciju privredne djelatnosti. Saglasno potrebama, mogu se sagledati mogućnosti da se otpušteni personal koji posjeduje specifična znanja u oblasti telekomunikacija, saobraćaja i saobraćajne infrastrukture, tehničke kontrole i druga, stavi u funkciju realizacije ovih poslova za potrebe tih ministarstva ili za vršenje inspeksijskog nadzora iz nadležnosti ministarstva.

Privredne komore entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, preduzimanjem mjera iz svog djelokruga rada, neposredno i preko regionalnih komora podsticati aktivnosti u funkciji zapošljavanja otpuštenog vojnog personala. Raspoložive podatke i analize privredne aktivnosti, sa iskazanim potrebama i projekcijama po regionima, staviće na raspolaganje regionalnim tranzicijskim centrima radi korišćenja tokom profesionalne orijentacije otpuštenih lica.

Unije poslodavaca će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, samostalno i preko njihovih regionalnih i opštinskih udruženja rješavati sljedeće zadatke:

- davati informacije o postojećim i novopokrenutim projektima otvaranja novih ili proširivanja djelatnosti postojećih malih i srednjih preduzeća,
- vršiti procjene potreba na tržištu za proizvodnjom ili uslugama koje bi mogle biti u funkciji zapošljavanja otpuštenog personala,
- pripremati projekte za samostalnu privrednu djelatnost i osnivanje malih i srednjih preduzeća u skladu sa potrebama tržišta,
- pružati neposrednu pomoć licima koja se opredijele za samostalnu privrednu djelatnost ili osnivanje preduzeća u vršenju njihove djelatnosti.

Nevladine organizacije i druge asocijacije uključuju se u program u mjeri izraženih želja i potrebe za neposrednim učešćem u realizaciji sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja, što će se regulisati potpisivanjem odgovarajućih protokola o saradnji sa MO BiH. Nevladine organizacije i druge asocijacije mogu se uključiti u pripremu pojedinačnih projekata, neposrednu realizaciju njihovih sadržaja i kontrolu i ocjenu kvaliteta realizacije.

Domaći i inostrani partneri i potencijalni donatori uključuju se u Program tranzicije i zbrinjavanja pružanjem finansijske i druge pomoći i podrške, savjetodavnim uslugama, edukacijom i razmjenom iskustava, angažovanjem eksperata i ostalim oblicima pomoći u toku pripreme i realizacije sadržaja Programa, a u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u realizaciji pojedinih projekata pomoći i zbrinjavanja.

Program je otvoren za neposredno učešće partnera i potencijalnih donatora koji iskažu želju za pružanjem bilo koje vrste pomoći, a naročito stručne i finansijske. Sadržaji Programa koji se u potpunosti pripremaju i realizuju finansiranjem od strane jedne ili više država ili donatora mogu, pored naziva i obilježja BiH, nositi i obilježja tog/tih donatora, ukoliko se takav zahtjev podnese.

3. Zaključak

Uspješnost cjelokupnog procesa otpusta personala zavisice u najvećoj mjeri od kvaliteta Programa i njegovih sadržaja, kao i od kvaliteta rada institucija koje realizuju te sadržaje. Program se mora zasnivati na jasnim i mjerljivim standardima. Neophodno je normativno regulisati dostupnost Programa i njegovih sadržaja svim otpuštenim licima pod jednakim uslovima i u skladu sa načelima Politike tranzicije i zbrinjavanja.

Transparentnost Programa i njegovih sadržaja, blagovremeno i potpuno informisanje svih ciljnih grupa imaće za rezultat povjerenje pripadnika Oružanih snaga i podršku javnosti i institucija.

Za uspjeh Programa u cjelini neophodan je zajednički i koordiniran pristup svih institucija koje učestvuju u njegovoj realizaciji. Po sadržaju, značaju i strukturi, Program ima državni karakter, te je neophodno osigurati mu takav prioritet, jer u suštini on nema alternativu u zbrinjavanju otpuštenog personala.

Primarni cilj Programa je reintegracija otpuštenog personala Oružanih snaga u civilne strukture. Da bi se taj cilj dostigao potrebno je da svi sadržaji Programa budu u skladu sa potrebama tržišta rada i projekcijama privrednog razvoja društva.

Dugoročni cilj Programa je razvoj sistema kojim će se osigurati adekvatno zbrinjavanje otpuštenog personala u budućnosti. Cilj je da se osigura predvidivost vojne karijere, čime će se osigurati uslovi da pripadnici Oružanih snaga blagovremeno počnu i realizuju sve pripreme za civilnu karijeru. Ovim će se osigurati postupnost priprema i znatno umanjiti stresnost procesa promjena.

Pravilnim usmjeravanjem otpuštenog personala na zanimanja koja odgovaraju njihovim sposobnostima i kvalitetom projekata prekvalifikacije osiguraće se povećanje ugleda Oružanih snaga u društvu, a kod potencijalnih poslodavaca će se razvijati poželjnost prijema pripadnika Oružanih snaga kao radne snage zbog kvaliteta koje posjeduju.

Razvoj institucija koje će zbrinjavati otpušteni personal i kvalitet pomoći koje će te institucije pružati imaće i povratno dejstvo na povećanje interesovanja mladih generacija za vojni poziv, zasnovan na spoznaji da će mu biti pružena kvalitetna pomoć u traženju novog posla kada bude prestala potreba za njegovom službom u Oružanim snagama.

Velika stopa nezaposlenosti predstavlja ozbiljnu prijetnju uspješnosti realizacije Programa. Neophodnost ovog Programa i njegova različitost od projekata zbrinjavanja viška radne snage u civilnim strukturama sadržana je u činjenici da otpuštena vojna lica neće gubiti samo posao, već i profesiju. Na ovoj činjenici će se zasnivati i medijska podrška Programu u cjelini.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ažuriranje Programa

Ministarstvo odbrane BiH će pratiti primjenu i provođenje utvrđenih sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala i po potrebi vršiti usklađivanje i ažuriranje istog.

2. Stupanje na snagu

Program stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 10-02-3-1891 /09
Sarajevo, 23.03.2009. godine

